

oni pomažu u postizanju boljeg uroda ili napretka stoke. Zbog toga je obrednih pjesama zapisano malo.

Ovim izborom, kako navode autori, nije dan ni presjek, ni sve pojave, ni potpuniji prikaz narodnog lirskog stvaralaštva oblasti, jer je tiskan samo izbor pjesama sakupljenih od 1963. do 1976. godine.

Za 182 pjesme doneseni su i notni zapisi, a posebno su (na 27 stranica) dani korisni komentari i potrebni podaci o svim tiskanim pjesmama. Donesena su i imena kazivača i izvođača (156) i imena skupljača (94) s naznakom pjesama koje su snimili ili zabilježili u rajonima (šest) i selima (25) studenti, suradnici ili predavači, uglavnom Novgorodskog pedagoškog instituta. Na kraju je dodan kratak rječnik arhaičnih i manje poznatih riječi.

Unatoč tome što se vrste pjesničkog folklor Novgorodske oblasti uklapaju u »općerusku« shemu, uočljiva su i zasebna obilježja, najviše u napjevima i pjesničkim strukturama.

Ante Nazor

Berichte im Auftrag der Internationalen Arbeitsgemeinschaft für Forschung zum romanischen Volksbuch, Herausgegeben von Felix Karlinger (Nr. 2, Nr. 3, Seekirchen 1975, 188 str. 1976, 164 str.); hrsg. von Felix Karlinger und Dieter Messner (Nr. 4, 1977, 145 str.); hrsg. von Dieter Messner und Angela Birner (Nr. 5, 1980, 197 str.

Texte romanischer Volksbücher, Internationale Arbeitsgemeinschaft für Forschungen zum romanischen Volksbuch, Heft 2, 1977; 3, 1978; 4, 1978; 5, 1979; 6, 1979; 7, 1980.

Na inicijativu dra Felixa Karlingera (Salzburg) osnovano je 1974. godine »Internacionalno radno udruženje za istraživanje romanske pučke knjige« (Internationale Arbeitsgemeinschaft für Forschung zum romanischen Volksbuch) s ciljem da se u nizu zasjedanja i se-

minara predoči slabo poznata i zanemarena građa pučke romanske knjige i problemi vezani u teorijski pristup književnim osobitostima pučke književnosti. Zadatak je tog udruženja da u njemačkom jezičnom prostoru učini pristupačnima originalne tekstove pučkih književnih djela koja su nastala na romaniskim jezicima, pa se u svescima »Texte romanischer Volksbücher«, od kojih je do sada izašao već sedmi broj, objavljuje uz originalni tekst i prijevod na njemački jezik, slijede uz to i studijski komentari o porijeklu i nastanku teksta. Studije koje se bave problemima istraživanja romanske pučke knjige objavljuju se u seriji »Berichte im Auftrag der Internationalen Arbeitsgemeinschaft für Forschung zum romanischen Volksbuch«, u kojoj je do sada izašlo pet svezaka.

Zanimljivost pučkih književnih tekstova objavljenih u ovoj ediciji, kao i izuzetna zanimljivost studijske obrade problema vezanih uz istraživanje, zahtijevala bi gotovo o svakoj od tema sadržanih u ovoj seriji podrobniji osvrt. U informativne svrhe ovdje će biti spomenute tek poneke studije kao naznaka i putokaz za one koji se bave istraživanjem istih ili sličnih problema.

Za svakog je istraživača podjednako značajno da u svakom svesku može naći i prikaze knjiga znanstvenih radova iz područja romanskih pučkih književnosti. Prilikom pisanja osvrta nisam raspolagala prvim sveskom »Berichte...« kao ni prvim sveskom »Texte...«.

Od druge do pete knjige u seriji »Berichte...« kao osobito zanimljive i vrijedne teme studijskih radova istakla bih ove: *O ulozima pučkih kalendara kao sredstva prosvjeđivanja u jugoistočnoj Evropi* (Emanuel Turczynski, Bochum); *Popularna pučka knjiga u Italiji u vrijeme narodnog preporoda* (Sebastiano Lo Nigro, Catania); *O ulozima pučkih knjiga kao lektire za mladež od 19. stoljeća do danas* (Walter Scherf, München); *Žena u portugalskim pučkim knjigama druge polovice 19.*

stoljeća (Maria Adelaide Salvador Marques, Lisboa), *Aktivna uloga žene. Istraživanje »Aucassina i Nicolette«* (Elisabeth Schreiner, Salzburg); *Fizička i psihička izolacija žene u pučkoj knjizi. Uz motiv Genoveve* (Elizabeth Zacherl, Salzburg); *Simbol Šeherezade u pučkim knjigama* (Mircea Anghelescu, Bucuresti); *Pučka knjiga o Fortunatu i njegovim sinovima kao priprema za roman* (Renate Noll-Wiemann, Uelzen); *Nezahvalna žena i vjerni ljubavnici u dva talijanska pučka spjeva 16. stoljeća* (Adelaide Fiocchi, Salzburg); *O recepciji Bertolda* (Irmgard Lackner, Salzburg).

Uz studije i uz objavljenu građu zainteresirani mogu naći navedenu bogatu literaturu. Iako se napominje da obje serije obrađuju slabo istraženo i zanemareno područje pučke knjige, pokazuje se da je literatura bogatija od očekivanja. Kad se ima na umu istraživanje pučkih tekstova, tada je razumljivo nezadovoljstvo onim što je u odnosu na obilje građe do sada učinjeno kako bi ta građa postala pristupačna za dalja istraživanja.

Broj dosadašnjih studijskih radova iz područja pučke književnosti, i to ne samo romanskih naroda, pokazuje se neusuglašenim s čestim isticanjem da je područje pučke književnosti slabo istraženo. Suština nezadovoljstva, dakle, ne proizlazi prvenstveno iz količine neobrađene građe, nego bih prije rekla da dublje korijenje tom nezadovoljstvu leži u teorijskom pristupu pučkoj književnosti. Upravo teorijska pitanja vezana uz istraživački rad na tom području pružaju puno razloga da se od budućih radova mnogo očekuje. Pokrenuta serija »Berichte...« i »Texte...« Internacionalnog radnog udruženja za istraživanje romanske pučke knjige — umnogome pruža zanimljive, vrijedne i stimulativne odgovore na trajna pitanja.

Divna Zečević

Wolfgang Steinitz, Ostjakologische Arbeiten, Band IV. Beiträge zur Sprachwissenschaft und Ethnographie, Für die Herausgabe wissenschaftlich bearbeitet von Ewald Lang, Gert Sauer und Renate Steinitz, Akadémiai Kiadó, Budapest 1980, 498 str.

Izdavač Akadémiai Kiadó iz Budimpešte objavio je i četvrti svezak ostjakoloških radova Wolfganga Steinitz. Tim izdanjem u potpunosti je zaokruženo znanstveno djelo autora koji je preminuo 1967. godine. (O prva dva dijela izdanja njegovih studija izvijestili smo u »Narodnoj umjetnosti« br. 14, 1977).

Steinitzove monografije namijenjene su u prvom redu fino-ugristima, no kako ga je pri istraživanju vodio gotovo podjednak interes za etnologiju i lingvistiku, valja naslutiti i dosta širok krug poklonika njegovih studija.

Premda je i ova knjiga, kao i one prethodne, vrlo opširna, ona obuhvaća tek izbor manje dostupnih Steinitzovih radova. Pretežan dio tekstova ove publikacije autorove su lingvističke studije, a etnografske priloge ću izdvojiti da ne promaknu našoj pažnji. Vezani su uz Ostjake (ili Hante), kojih je prema autorovoj procjeni prije drugog svjetskog rata bilo oko 23.000.

Uvodna studija je omiljela etnološka tema: totemizam kod sibirskih Ostjaka. U drugom prilogu, *Od medvjede pjesme do pjesme o Lenjinu*, autor govori o žanru pjesama o životinjama u običajnom kontekstu, o paralelizmu među spomenutim pjesmama i o vitalnosti usmene poezije. Nadalje, tu su priloz i jednom nalazu ostjačke priče u rukopisu M. A. Castrensa, o tabu jeziku i žargonu lovaca, o srodničkim terminima u fino-ugarskom sistemu.

Ovom izdanju pridodani su i zanimljivi dnevnički ekspedicije iz 1935. g. kao i autorov precizan popis materijala donesenog s te ekspedicije. Registar mjesta (posjetio je 66 lokaliteta), izbor fotografija i korespondencija autorova otkriva